

venstre

Grønn vekst

*Notat fra det landsmøteforberedende utvalget
til drøfting på fylkesårsmøtene i Venstre våren 2015*

DEL 1: INNLEDNING

De neste 15 årene må verden, Norge og norske lokalsamfunn gjennom radikale omstillinger. For å unngå irreversible klimaendringer som gjør store deler av jorda ubeboelig, må vi raskt fase ut bruk av fossile brensler og redusere utslippene av klimagasser. Det er kun mulig å bekjempe klimakrisen dersom det lar seg kombinere med bærekraftig økonomisk vekst basert på fornybare ressurser. Verden må gå fra en "svart økonomi", der vekst og velstand er basert på stadig økt bruk av ikke-fornybare petroleumsressurser, til en "grønn økonomi", der veksten er basert på fornybar energi, klok husholdning med knappe ressurser og kretsløpstankegang.

Den gode nyheten er at grønn økonomi - og grønn verdiskapning - er mulig. Og ikke bare mulig; Skiftet fra en "svart" til en grønn økonomi vil gi hver enkelt av oss en bedre hverdag, bedre lokalsamfunn å leve i, og være lønnsomt for land og bedrifter som griper muligheten det grønne skiftet gir. I mange tilfeller er det som er bra for klima, også bra av andre grunner. Mindre bruk av kull og olje bedrer luftkvaliteten. Bedre kollektivtransport gjør at færre må stampe i bilkø. Reduserte subsidier til bensin og parafin frigjør midler til helse og utdanning. Massive investeringer i grønn teknologi kan være akkurat det som trengs for å skape ny vekst, både i Norge og i verden ellers.

Selskaper over hele Europa legger nå i økende grad om til grønnere forretningsutvikling, fagforeninger og offentlig innkjøp etterlyser grønne arbeidsplasser, og internasjonale institusjoner som OECD, EU-kommisjonen og World Bank løfter frem muligheter i det "grønne skiftet" frem mot 2050. Økonomiske vurderinger trekkes nå ofte inn som argumenter for miljøtiltak. Tiltakene anses ikke lenger som en kostnad, men som både lønnsomme og smarte.

Venstre vil at Norge skal ha en ambisjon om å lede an i den globale overgangen til grønn vekst. Vi vil legge forholdene til rette for at norsk næringsliv kan utvikle løsningene som kreves i den nye grønne økonomien og bruke dem til å gi folk flest i Norge en enklere og bedre hverdag.

I dette dokumentet presenterer Venstre vårt program for grønn vekst og verdiskapning. Vi peker på hvilke bransjer og næringer Norge har spesielle muligheter for å vise vei globalt, og hvilke politiske grep som nå må gjøres dersom det nye grønne næringslivet innen 2030 skal bli like lønnsomt og viktig for norsk økonomi som petroleumssektoren har vært for vår velstands- og velferdsutvikling til nå.

1 DEL 2: BAKGRUNN FOR DET GRØNNE SKIFTET

4 Grønn vekst er mulig og gjennomførbart

6 Siden den industrielle revolusjonen har den rike verden basert økt vekst i velstand på
7 økende uttak av fossile brensler og andre viktige naturressurser. Global klima- og
8 ressurskrise gjør dagens ressursbruk og utslippstakt uholdbar. I løpet av et par tiår vil dette
9 derfor måtte bli svært annerledes. Utslipp av klimagasser må ned i retning null, forbruket av
10 naturressurser må bremses betydelig, skog og grøntareal må bevares og
11 landskapsendringer må minimeres, samtidig som produksjonen av olje og flere andre
12 strategiske ressurser vil begynne å falle globalt.

14 Det er et uomtvistelig faktum at vi i dag overforbruker naturens ressurser, samtidig som
15 verden fortsatt trenger økonomisk vekst slik at fattige mennesker kan heve sin levestandard.
16 Det store spørsmålet blir da om det er mulig å bryte denne koblingen mellom overforbruk av
17 naturen, klimakrise og nødvendig økonomisk vekst for å løfte folk ut av fattigdom. Er det
18 mulig å kombinere velstandsutvikling med en bærekraftig forvaltning av naturressursene?
19 Kan vi bekjempe fattigdom og sosial ulikhet uten at det går på bekostning av klimaet?

21 I følge [«The New Climate Economy Report»](#), som ble lagt frem høsten 2014, er dette både
22 mulig og fullt gjennomførbart.

24 Bak rapporten står en global kommisjon som for ett år siden fikk i oppdrag å se på
25 sammenhengen mellom klima og økonomi, og undersøke om det er mulig å oppnå varig
26 økonomisk vekst og samtidig bekjempe klimaendringene. Rapportens hovedkonklusjon er at
27 en klimavennlig politikk vil gi sterk og varig økonomisk vekst. Rapporten slår fast at alle land,
28 uavhengig av BNP, har mulighet til å oppnå varig vekst og samtidig redusere risikoen for
29 klimaendringer. Dersom vi foretar grønne valg nå, vil det være mulig å få til de endringene
30 som er nødvendig for å bremse oppvarmingen, uten at det hemmer veksten.

32 I følge rapporten er det de neste 15 årene slaget står. Enorm vekst i byene over hele verden
33 gjør at det i denne perioden uansett må investeres stort i energiinfrastruktur, bygninger og
34 transport i Norge og alle andre land. Før 2030 skal det globalt tas investeringsbeslutninger
35 for formidable 575.000 milliarder kroner. Om de pengene brukes på gode eller dårlige
36 løsninger for klima, vil påvirke utslippene i tiår etterpå. Det gjelder spesielt innen
37 energiproduksjon, arealbruk og byutvikling.

39 I tillegg mener kommisjonen at grønn vekst er mulig å oppnå fordi vi kan dra nytte av rask,
40 teknologisk utvikling, det er god tilgang på investeringskapital i markedene, og ikke minst
41 finnes det et stort potensial for innovasjon. Det som trengs er en sterk politisk ledelse, samt
42 troverdige og solide tiltak.

44 Kort sagt: Verden trenger en strategi for grønn vekst, og land og bedrifter som leder an.

46 Omstilling gir nye muligheter

48 Her hjemme i Norge har oljen gjort oss rike, og er en av hovedgrunnene til vår velferdsvekst
49 og høye forbruk de siste 40 årene. Samtidig har sårbarheten vår blitt stadig større og
50 tydeligere som følge av oljeavhengigheten. Synkende etterspørsel og overskudd på olje i
51 markedet har nå ført til at oljeprisen er halvert bare på få måneder. Prisfallet innebærer
52 permitteringer og oppsigelser med ringvirkninger for langt flere enn de bedriftene og
53 underleverandørene som er direkte berørt.

1 Norge står overfor store utfordringer i omstillingen fra et oljesmurt næringsliv til en ny fremtid.
2 Oljedirektoratet spår i sine nye prognoser opp til 20 prosent lavere investeringer i
3 oljesektoren fra 2015 til 2019. Et kraftig oljeprisfall er negativt for norsk økonomi på kort sikt,
4 men på lengre sikt er det godt at omstillingene begynner - jo før, jo heller.
5

6 I dag kommer omtrent hver tiende arbeidsplass fra olja. Når sektoren slankes, må de kloke
7 hodene finne jobb andre steder. Spørsmålet om hva Norge skal leve av etter oljen er blitt stilt
8 i tiår. Nå tvinges vi til å komme opp med et svar – grønn vekst.
9

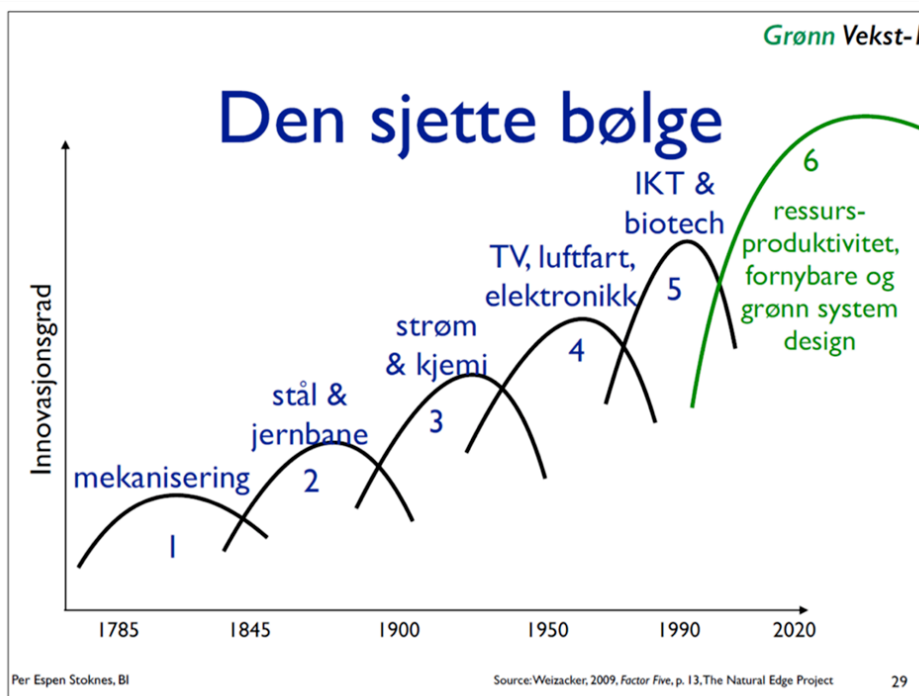
10 Lang erfaring viser at lavere oljepriser fører til svakere kronekurs i Norge. Dette styrker
11 lønnsomheten og konkurranseevnen til norske bedrifter som konkurrerer med utlendinger.
12 De får flere kroner i kassen til en gitt pris i utlandet. Norsk eksport fra fastlandet vil derfor
13 komme styrket ut av et fall i oljeprisen. Etterspørselen i utlandet stiger, lønnsomheten blir
14 bedre med svakere krone, norske renter blir lavere og lønnsveksten i Norge vil dempe seg.
15 Dette er et godt utgangspunkt for et grønt skifte.
16

17 Det er ikke første gang Norge må omstille seg. Det var et liv i Norge før olja, og vi har hatt en
18 sterk maritim tradisjon. Det er kunnskapen fra den maritime tradisjonen som gjorde at det var
19 mulig for oss å utvikle olje- og gasskompetanse, og den kan vi nå bruke i en videre
20 omlegging til en fornybar og grønn industri. Det vil gi oss en mer bærekraftig økonomi.
21

22 Vi vet at nedgangstider tvinger frem kreativitet, men vi trenger å legge en god plan for hvilke
23 næringer vi skal satse videre på, og hvordan vi kan omstille oss til ny industri. Nøkkelen
24 ligger i høykompetanse - våre kloke hoder. Derfor er vår beste mulighet fremover å være et
25 kompetansebasert samfunn.
26

27 Den sjette bølgen

28
29 *Grønn vekst* kan defineres som *økt verdiskaping som samtidig gir en lavere samlet*
30 *miljøbelastning*. Det står i motsetning til en vekst der miljøbelastningen samlet sett øker.
31 Gjennom historien har den tradisjonelle veksten vært styrt av økende forbruk av fossil energi
32 som har ført til økte klimagassutslipp. Grønn vekst er derfor blitt omtalt som «den sjette
33 bølge»:

1 Omlegging av energibruk fra fossil til fornybart er en forutsetning for grønn vekst, men på
2 ingen måte hele svaret. I en grønn økonomi er forbruk av naturressurser og miljøkostnader
3 verdsatt og integrert i økonomien som helhet.
4 Kort sagt fordrer grønn vekst:

- 5 • Omlegging fra fossil til fornybar energi
- 6 • Bærekraftig høsting og utvinning av ressurser
- 7 • Ressurseffektive og miljøvennlige produksjonsprosesser
- 8 • At produktet eller tjenesten, samt avfall fra produksjonsprosessen, i liten grad har
9 miljøpåvirkning og i størst mulig grad kan gjenbrukes.
- 10 • At samfunnet organiseres på en måte som reduserer bruken av energi i alle sektorer

11 Et grønt skifte er ikke bare bra for miljøet, det er også bra for norsk næringsliv. Verden må
12 redusere de globale klimagassutslippene dramatisk i årene fremover. Morgendagens vinnere
13 vil være bedrifter som tidlig tar i bruk ny grønn teknologi, og de samfunnene som organiserer
14 seg på en smart, effektiv og grønn måte. Dersom Norge er tidlig ute med å gjennomføre et
15 grønt skifte, vil dette i fremtiden være et komparativt fortrinn for norsk økonomi.

16
17 Det er heller ikke mulig å få til et reelt grønt skifte uten næringslivet og
18 markedsmekanismene. Brukt riktig, ligger det en enorm innovasjonskraft i markedet.
19 Politikernes viktigste oppgave er å stille klare miljøkrav og etablere gode incentiver for
20 innovasjon og nyteknologier. Utvikling av attraktive og innovative grønne bedrifter og produkter
21 som for eksempel Teslas elbiler, elfergen Ampere eller Umeos produksjon av
22 sukkerrørsetanol viser hvordan markedskreftene kan bidra til det grønne skiftet.

23
24 Et grønt skifte er også bra for folk flest. Mindre bruk av kull og olje bedrer luftkvaliteten.
25 Bedre kollektivtransport gjør at færre må stampe i bilkø. Mer "kompakte" byer med smart
26 arealplanlegging gjør at vi kan ferdes mer til fots og med sykkel, med bedre helse og
27 triveligere hverdag som resultat. "Gjerrige" produksjonsprosesser med mindre bruk av energi
28 og materialer kutter kostnader for næringslivet. Strengere miljøkrav krever innovasjon og ny
29 teknologi. Det gir grunnlag for nye bedrifter, ny teknologi og nye arbeidsplasser.

30
31 Et "grønn vekst"-samfunn er et tjenestesamfunn og et kunnskapssamfunn i langt større grad
32 enn hva det er i dag:

- 33
34 • Flere av dagens materielle produkter vil leveres «vektløst» – som bits i stedet for atomer.
35 Offentlige skjemaer, aviser og saksdokumenter leveres digitalt i stedet for på papir.
- 36 • Smart deling gjennom tjenester og kollektive løsninger vil erstatte individuelt eie på en
37 rekke områder. Eksempler på dette er strømmetjenester som Spotify, Netflix og Wimp og
- 38 • Flere av dagens ressursintensive løsninger vil gjøres mer bærekraftige ved smart bruk av
39 bioteknologi og bioøkonomi. Nye enzymer kan erstatte miljøfiendtlige kjemikaliebruk og
40 energiforbruk i renseprosesser, industriprosesser og matproduksjon.
- 41 • Naturressurser vil anvendes der de kommer mest til sin rett, med minst mulig tap og
42 svinn underveis i prosessen. Et eksempel på dette er å erstatte bruk av elektrisitet til
43 oppvarming med løsninger som biomasse, vannbåren varme og varmepumpe.
- 44 • Hver enkelt installasjon, maskin og apparat som er i bruk vil være høyeffektiv i sin
45 omgang med energi og ressurser, gjennom måling, styring og annen effektiviserende
46 teknologi. Nye bygg som bygges med Smarthus-teknologi er et eksempel på hvordan
47 dette kan gjøres.
- 48 • All produksjon vil inngå i kretsløp der overskytende ressurser fra en prosess tas i bruk i
49 en annen, og alle produkter gjenbrukes eller resirkuleres. Gode løsninger for resirkulering
50 av avfall er steder hvor dette allerede er kommet langt i dag.
- 51

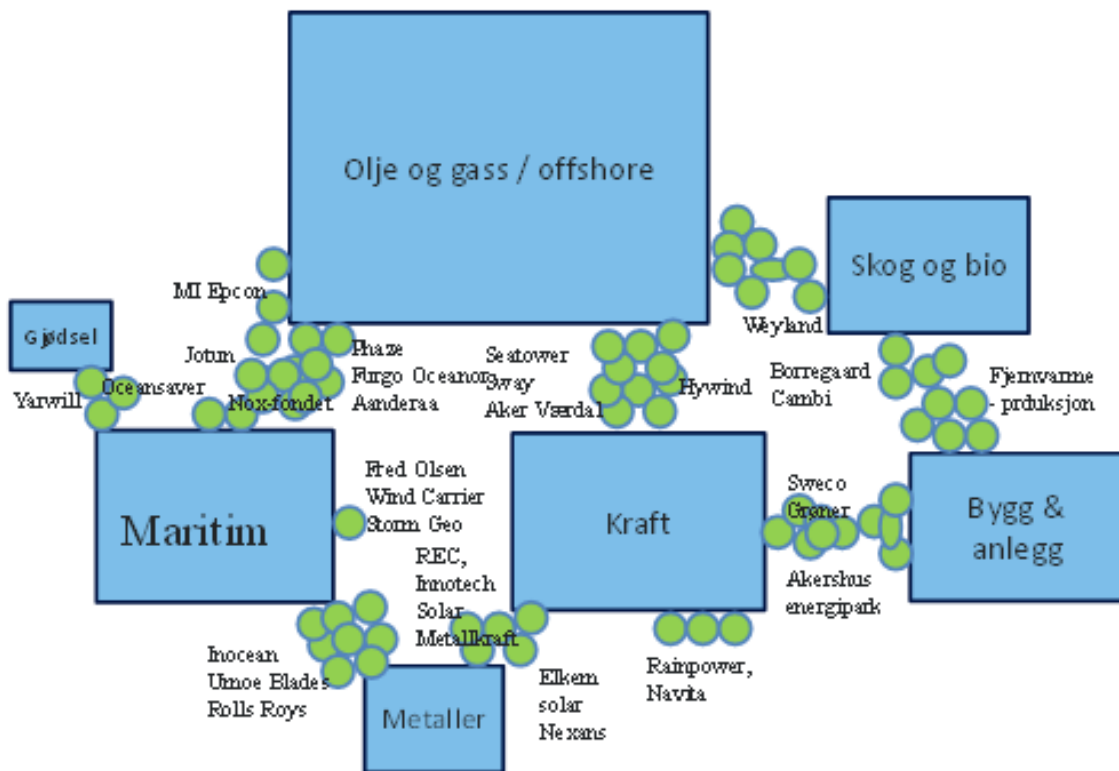
1 Teknologiske løsninger som muliggjør disse skiftene eksisterer på mange områder allerede.
 2 Her er nøkkelen å skape et marked for å gjøre det lønnsomt å ta slike produkter og tjenester
 3 i bruk - da vil markedskreftene effektivt sørge for at det grønne skiftet skjer. På andre
 4 områder finnes ikke løsningene ennå. Her må vi legge til rette for at innovative bedrifter kan
 5 skape tjenester og utvikle produkter som er tilpasset en ny ressursvirkelighet og samtidig
 6 besvarer brukerens behov. Deretter må vi raskest mulig gjøre de nyutviklede løsningene
 7 mulige og lønnsomme å ta i bruk.

8
 9 Slik benytter vi markedskreftene i den nye grønne økonomiens tjeneste. Venstre ser ikke på
 10 markedøkonomien som en hindring for grønn vekst - den er tvert imot vår viktigste motor.
 11

12
 13 **DEL 3: UTVALGTE SEKTORER - DEN NYE OLJEN**

14
 15 Grønn vekst bruker naturens ressurser uten å ødelegge, den gjenbraker mest mulig gjennom
 16 nye teknologier samt kjemiske og biokjemiske prosesser som nyttiggjør ressursene på en
 17 uant måte. Overgangen til en ny, grønn økonomi globalt krever innovasjon og omstilling i alle
 18 deler av samfunnet og alle deler av næringslivet. Det er nødvendig for det grønne skiftet, og
 19 det er en ekstremt lønnsom investering for de land og bedrifter som lykkes i å være først
 20 med fremtidens løsninger.

21
 22 Figuren nedenfor viser dagens norske næringsklynger der det er mulig å finne den nye
 23 grønne økonomien. «Grønn vekst» oppstår i klyngene eller i skjæringspunktet mellom dem.
 24
 25

26
 27
 28 Venstre vil med dette peke på sektorer vi mener kan spille en særlig viktig rolle i det grønne
 29 skiftet i Norge. Disse er valgt ut fordi det på disse områdene enten ligger spesielt store
 30 muligheter til grønn vekst gjennom nye teknologier og prosesser, eller fordi det er helt
 31 nødvendig med innovasjon og omstilling på disse feltene for å møte kravene i en ny grønn
 32 økonomi. Dessuten har Norge på disse næringsområdene særlig gode muligheter for å ta en

1 lederposisjon internasjonalt, på grunn av vårt naturgitte ressurstilfang eller allerede
2 eksisterende næringslivs- og kompetansemiljøer. Venstre tror vi innenfor disse områdene
3 finner driverne i fremtidens norske økonomi, som samtidig vil kunne være et viktig norsk
4 bidrag i utvikling av løsninger for en global grønn vekst.

5
6 Venstre mener det er et naturlig mål at innen 2030 må verdiskapingen fra disse grønne
7 næringene være like stor som verdiskapingen fra petroleumssektoren er i dag.

8
9 Til landsmøtet vil utvalget invitere bedrifter fra disse sektorene, som illustrerer at grønn vekst
10 er lønnsomt, og hvilke muligheter det grønne skiftet innebærer for næringslivet.

11 12 13 **1. Bioøkonomi:**

14
15 Bioøkonomi er verdiskaping med utgangspunkt i biomasse som vi høster av jorda,
16 skogen eller havet. Fornybare ressurser fra land og hav blir i bærekraftige kretsløp
17 utnyttet til produksjon av mat, fôr, materialer, produkter og energi. Norge kan erstatte
18 produkter som blir laget av olje med produkter som er laget av biomasse. Vi har
19 naturgitte fortrinn gjennom store havområder, mye skog, og lange
20 landbrukstradisjoner. Biomasse representerer en viktig brikke for hvordan
21 klimautfordringene skal løses. Nettopp i et grønt skifte ligger mulighetene i å bytte ut
22 det sorte karbonet fra fossile ressurser som olje og gass, med grønt karbon fra
23 fornybare kilder. Å gå fra sort til grønn vekst vil bety mer enn å endre energibruk, vi
24 må også erstatte fossilt råstoff på alle områder. Bioøkonomi vil danne grunnlaget for
25 nye arbeidsplasser og ny verdiskaping, samt bidra til redusert fossilavhengighet.

26
27 I Europa og andre steder i verden ser vi en grønn bioøkonomibølge. EU satser stort
28 på bioøkonomi og retter en stor andel av forskningsinnsatsen sin mot dette området.
29 Vi kjenner den tradisjonelle bruken av tre som plank, papir eller ved, men nå handler
30 det også om drivstoff, kjemikalier og nye konsepter for bygningsmaterialer.

31
32 Treforedlingsindustrien i Norge står i dag for en verdiskaping på 16 milliarder kroner,
33 men det er fullt mulig å se for seg en tredobling i tiden fremover. Det bygges allerede
34 høyblokker i tre her til lands basert på utenlandsk tømmer. Coca-Cola bruker
35 biomasse i sine flasker og bytter ut de fossile komponentene i andre plasttyper.
36 Borregaard har også vist noen av mulighetene med biomasse, som bindemiddel i
37 tabletter eller som deler i mobiltelefoner. I Norge er det nå spennende initiativ for å
38 fylle større lastebiler, skip og fly med biodrivstoff laget av norsk tømmer.

39
40 Den andre brikken er evnen til å gjenbruke klimagassen CO₂ slik naturen gjør.
41 Stikkordet her er fotosyntese, den kjemiske prosessen i planter som omdanner CO₂
42 til energi. Denne prosessen er naturens egen karbonfangst, en prosess mennesket
43 har prøvd å gjenskape gjennom flere tiår. Uten å lykkes helt enda, men vi nærmer
44 oss. Det vil snu opp ned på mye, og det kan være løsningen på klimakrisen. CO₂ går
45 fra å være en trussel til å bli en ressurs. Norge bør bygge opp kompetanse til å være
46 med i utnyttelsen av CO₂. (Se tekstboks med eksempler).

Nye måter å bruke CO2 på:

Metan: Grunderbedriften Etogass har bygget et anlegg for tyske Audi som produserer kunstig metangass fra CO2. For tiden er dette verdens største anlegg som produserer 2000 tonn metan i året, nok til å kjøre 1500 gassbiler. CO2-en kommer fra et biogassanlegg.

Metanol: På Island produserer Carbon Recycling International årlig 1,7 millioner liter metanol fra CO2. I 2015 skal kapasiteten tredobles. Energien som trengs til produksjonen, kommer fra et jordvarmekraftverk. Det samme gjelder CO2 som strømmer ut av grunnen mange plasser på Island. Metanolen blandes i vanlig drivstoff og brukes blant annet i Sverige, Nederland og på Island.

Plast: Sammen med kjemibedriften BASF har forskere fra universitetene i Hamburg og i München utviklet en metode som gjør det mulig å lage hard plast (polypropylenkarbon) ut av CO2. Forsøksvis har Siemens prøvd å lage støvsuger ut av dette. Metoden er ikke klar til storproduksjon enda, men den viser potensialet.

Skumgummi: Universitetet i Aachen har utviklet en metode til å lage skumgummi av CO2 som kan brukes i madrasser, møbler, bildeler eller som isolasjon i bygninger.

2. Avfall og ressursutnyttelse:

Det er nødvendig med klare mål og virkemidler for utsortering og behandling av matavfall for at Norge skal utnytte potensialet for biogass og innovative produkter i Norge. I dag sorteres ca. 40 prosent av matavfallet fra husholdninger og enda mindre av næringsavfallet. Utnyttelse av avfall og gjødsel til biogass og bionenzymprodukter er et kinderegge som gir gevinster både for klima, lokalt miljø og kretsløpet. Alt biologisk materiale, slik som trær, skogsavfall, planter, tang, alger, fiskeavfall, slakteavfall, gjødsel osv kan bli brukt som biomasse til å lage produkter og energi.

Tromsø-bedriften Barentzymes selger enzymer til industriell utnyttelse for å omdanne avfall til nye produkter. Verden er full av restavfall, og ved å benytte enzymer kan biologisk restråstoff omgjøres til dyrefôr og ikke minst mat for mennesker. Av dagens matproduksjon blir rundt halvparten til biologisk avfall, men med hjelp av bedre avfallshåndtering samt enzymforskning og –produksjon kan så godt som alt matavfall inngå i nye produkter eller energiproduksjon. Uten behandling i biogassanlegg vil gjødsel og organisk avfall som råtner, slippe ut metan som er 23 ganger mer skadelig for klimaet enn CO2. Biogjødsel fra biogassanlegg sikrer resirkulering av næringsstoffer og reduserer bruken av mineralgjødsel.

Oslo kommune har satset mye på sitt kretsløpsbaserte avfallssystem. Andre kommuner er i gang med mye av det samme, men det gjenstår mye arbeid for å skape en best mulig ressursutnyttelse av avfall, samt redusere avfallet til et minimum.

3. Marin sektor:

Norge er i dag en betydelig sjømatprodusent, og vi eksporterer til store deler av verden. Norge sender 31 millioner sjømatmåltider ut i verden hver dag. Det gjør oss til en stor, global matprodusent. Norsk havbruksnæring ligger dessuten i verdenstoppen når det gjelder kunnskapsbasert utvikling, alt fra teknologi og dyrevelferd. Ett eksempel er utvikling av vaksiner som har redusert antibiotikabruken til et minimum.

1 Men kysten og havet har et mye større potensial. Den marine verdiskapingen ble i en
2 rapport fra 2012 (DKNVS og NTVA) anslått til å kunne være på over 500 mrd kroner i
3 2050. Bærekraftig oppdrett og fiske er en viktig brikke i dette, men også nyskapende
4 maritime bedrifter får en nøkkelrolle. Vår kyst er ypperlig til å produsere alger som
5 omtales som det blå gullet i bioøkonomien. Det forskes på nye bruksmuligheter for
6 alger blant annet på SINTEF, og vi vet ennå ikke omfanget av hvilke muligheter
7 algene byr på. Når det gjelder tare, hevder Norge seg allerede blant verdens mest
8 innovative nasjoner, men potensialet er fortsatt stort. Bedriften FMC i Karmøy og
9 Sandvika produserer alginat fra tang og tare som igjen brukes i høyteknologiske
10 biomedisinske produkter – alt fra livsviktige medisiner, farmasøytiske produkter og
11 molekylær celleforskning til mat, helsekost og kosmetika. Bedriften omsetter for 1,2
12 mrd, men anslår potensialet i Norge til å være over 40 mrd.

13 14 15 **4. IKT:**

16
17 Informasjons- og kommunikasjonsteknologi kan være en katalysator for det grønne
18 skiftet. IKT er en transformerende kraft som også endrer annen teknologi og vår
19 omgang med den. En rekke smarte løsninger i form av tjenester, kollektive løsninger
20 og smart energibruk må gjøres mer anvendelige og attraktive for å bli utbredt. IKT kan
21 bidra til dette. Ett eksempel er overgangen til smart deling, der brukervennlige
22 integrerte tjenester kan gi en langt bedre kundeopplevelse enn dagens individuelle
23 produkter i eie - nettopp ved hjelp av IKT.

24 25 26 **5. Bygg og anlegg/energi:**

27
28 Byggsektoren har potensial fra å gå fra å være en utslippskilde med et betydelig
29 energiforbruk til å bli en netto leverandør av fornybar energi. Powerhouse-
30 samarbeidet har vist at dette lar seg gjøre alt i dag. Det må legges til rette for at
31 potensialet for energieffektivisering i energiproduksjon på bygg realiseres. Ved å
32 redusere energibruken i eksisterende bygg kan vi også få ned de direkte utslippene
33 fra fossile brenslere og begrense spredning av svevestøv og kortlivede klimagasser fra
34 olje- og vedfyring.

35
36 Offentlige bygninger og næringsseiendommer står for 40 prosent av verdens
37 strømforbruk, og en nytenkning innenfor denne sektoren vil redusere CO2-utslippene.
38 I Tyskland skjer den massive omleggingen til fornybar energi med stor folkelig
39 oppslutning. Gjennom solcellepanel og vindmøller på taket produserer nå mer enn
40 1,3 millioner tyske husholdninger, gårdsbruk og kooperativer produserer grønn energi
41 til strømmettet i Tyskland. EU-landene er i ferd med å legge om sine energisystemer
42 ved å bygge ut fornybar energi, samtidig som de vedtar å legge ned fossilt. Parallelt
43 fører satsingen på energieffektivisering og fornybar oppvarming i boliger til redusert
44 behov for gass til oppvarming. Behovet for fossil energi reduseres, men samtidig gir
45 dette muligheter for Norge som leverandør av fornybar energi.

46
47 Norge har et enormt potensiale i utbygging av havvind, og på sikt kan vi bli
48 storeksportør av fornybar energi til Europa. Norge har utviklet verdens første flytende
49 vindturbin, men har per i dag for dårlige rammevilkår til å utvikle dette til en stor
50 energiindustri. Mangelen på politiske ambisjoner og støttesystemer gjør det lite
51 attraktivt å satse på havvindteknologi i Norge. Dette vil Venstre gjøre noe med. Det
52 tekniske potensialet for havvind i Norge er anslått til omlag 14 000 TWh.

53
54 Energiteknologier og tjenesteinnovasjon fører til energimarkeder som er i kraftig
55 endring, og trenden i Europa er mer desentraliserte energisystemer. Tilrettelegging

1 for mer desentralisert energiproduksjon i Norge vil sannsynligvis være viktig for at vi
2 skal kunne bidra mer mht energiforsyning internasjonalt. I tillegg skaper det et mer
3 robust energi- og distribusjonssystem.

4
5 Batteriteknologi opplever en rivende utvikling. Den mest opplagte gevinsten er at
6 elektriske biler blir stadig mer konkurransedyktige, også uten store avgiftsfordeler
7 eller andre politiske vedtatte særordninger. Men en annen og minst like viktig gevinst
8 er at bedre batterier gjør det mulig å løse et av de store problemene med sol- og
9 vindkraft, nemlig at de bare produserer når solen skinner og vinden blåser, og ikke
10 nødvendigvis på de tidspunktene man trenger energien. Med bedre batterier kan
11 overskuddsproduksjon lagres og benyttes når man trenger den. Den aller billigste og
12 reneste energien er den vi ikke bruker i det hele tatt fordi vi kan klare oss uten. Også
13 her er det slik at teknologiutviklingen gir oss nye og bedre måter å spare energi, men
14 det er først nå når det kommer bedrifter som tilbyr kundene nye og smartere måter å
15 hente ut disse gevinstene på, at det virkelig begynner å skje noe.

16 17 18 **6. Transport:**

19
20 Det er mange grunner til at vi bør satse tungt på sykling, gange og bedre
21 arealplanlegging, men i fremtiden vil likevel mange reiser fortsatt gjøres med bil. Da
22 er det viktig at bilene ikke har utslipp. El- og hydrogenbiler er de eneste løsningene vi
23 kjenner i dag som kan ta oss til nullutslippssamfunnet. Samtidig er det viktig at vi
24 legger til rette for at Norge kan etablere en miljøvennlig og effektiv kystfart, der
25 kystflåten helt eller delvis er drevet med batterier, hybrid, LNG eller andre
26 miljøvennlige drivstoff. For eksempel bygges nå verdens første elektriske bilferge i
27 Norge og settes i drift på E39 Lavik – Oppedal i 2015.
28 Nullutslippsdrivstoff, kollektiv biodrivstoff, spesielt biogass, er sannsynligvis også en
29 viktig del av en fremtidig energimiks til transportnæringen.

30 31 32 **7. Industri:**

33
34 Den norske fastlandsindustrien er i en svært heldig posisjon ettersom den har god
35 tilgang til rikelig med fornybar energi. Industrien utnytter energien godt når den
36 produserer energikrevende produkter i nærheten av de rike fornybare
37 energieresursene. Også i fremtiden vil vi trenge produkter som er basert på
38 aluminium, betong og lignende, og det er viktig at disse produseres på en
39 energieffektiv og klimavennlig måte. Prosessindustrien har allerede vist at de klarer å
40 kutte klimagassutslippene. Industrien har store planer for hvordan aluminium kan
41 gjenvinnes. Sementindustrien har satt seg som mål å være CO₂-nøytral innen 2030.
42 Heidelberg Cement jobber med et pilotanlegg for CO₂-fangst i sementproduksjon, og
43 håper å kunne øke den fremtidige produksjonen med nullutslippsteknologi. Her i
44 landet produseres rent silisium som er byggemateriale for solceller. I tillegg er Norge
45 verdens elbil-land og har industri som kan bidra med bildeler og batteriteknologi. Det
46 er viktig at det innføres virkemidler overfor fastlandsindustrien som reduserer
47 klimagassutslippene, men som ikke gjør det vanskelig for industrien å overleve i
48 Norge.

49
50 En utfordring er å finne den riktige balansen mellom forskning og næringslivets behov
51 for innovasjon. I tillegg må vi arbeide for at de nye grønne næringene har mulighet til
52 å rekruttere kompetente folk, det vil si at det må satses målrettet på utdanning og
53 forskning knyttet til bærekraftig industriproduksjon.

DEL 4: VENSTRES PLAN FOR GRØNN VEKST

Venstre vil at Norge skal ha en ambisjon om å lede an i den globale overgangen til grønn vekst. Vi vil legge forholdene til rette for at norsk næringsliv kan utvikle løsningene som kreves i den nye grønne økonomien og bruke dem til å gi folk flest i Norge en enklere og bedre hverdag. Nedenfor peker vi på hvilke politiske grep som nå må gjøres dersom det nye grønne næringslivet innen 2030 skal bli like lønnsomt og viktig for norsk økonomi som petroleumssektoren har vært for vår velstands- og velferdsutvikling til nå.

Vårt overordnede mål er en "grønn økonomi" som innen 2030 er stor og lønnsom nok til å erstatte dagens petroleumssektor som drivkraft i norsk økonomi og er like internasjonalt rettet. Det skal oppnås gjennom følgende virkemidler:

1. Et gjennomgående grønt skatte- og avgiftssystem:

Venstre ønsker et grønt skatteskitte, der skattesystemet brukes aktivt til å stimulere til arbeid og arbeidsplasser, utvikling, investering og eierskap i norske bedrifter, og til å premiere miljøvennlig adferd. For Venstre handler et grønt skatteskitte både om å gi skatte- og avgiftslettelser for å belønne miljøvennlig valg, og det handler om å innføre skatte- og avgiftsskjerpelser for å sette en pris på utslipp. Konkret betyr det lavere skatt på arbeid, eierskap og bedrifter, og økt skattestimuli for å gjøre miljøvennlige valg og økte miljøavgifter.

2. Et grønt virkemiddelapparat: Grønn innovasjon

Venstre ønsker å satse på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet som handler om å legge til rette for grønn vekst. Derfor vil vi styrke de ordningene som bidrar til teknologiutvikling og som sikrer tilgang på risikovillig kapital til store innovative prosjekter innenfor de nye grønne sektorene. Det er viktig å ha ordninger som sikrer tilstrekkelig støtte også utover utviklingsfasen. Mye av problemet til næringsaktørene har vært at det er forholdsvis enkelt å få støtte til teknologi- og produktutvikling, men at byrden med å få nye løsninger til markedet ikke støttes.

3. En nasjonal FoU-strategi for fremtidens grønne næringer

Dersom vi skal ruste Norge for fremtiden trenger vi en betydelig forskningsinnsats for å utvikle morgendagens grønne næringsliv. Norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Norsk næringsstruktur tilsier at det er behov for sterkere offentlig stimulering for å gjøre næringslivet mer forskningsbasert, og samtidig stimulere til at flere sektorer og virksomheter prioriterer arbeid med forskning og utvikling.

4. Grønn strategi for offentlige anskaffelser og innkjøp

Staten kjøper varer og tjenester for mer enn 400 milliarder kroner hvert år i Norge. Det gir staten en enorm makt til å stille strengere miljøkrav til leverandører, noe som vil motivere dem til å utvikle ny teknologi og nye bærekraftige løsninger. Det forutsetter at de offentlige innkjøpene dreies fra å få den billigste løsningen til å få den beste løsningen for fremtiden.

5. Grønn byplanlegging: Fortetting i byer og tettsteder med nullutslippsvisjon

Konsentrert bebyggelse, korte avstander og god tilgang på kollektivtransport gir lavere utslipp og mindre energibruk.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44

6. En strategi for effektiv – og bærekraftig ressursbruk i samfunnet

I en grønn økonomi er forbruk av naturressurser og miljøkostnader verdsatt og integrert i økonomien som en helhet. Fra å ha fokus på å bare øke arbeidskapasiteten, må vi nå ha fokus på å øke «ressursproduktiviteten». I tillegg må vi legge til rette for en «syklustankegang», der all produksjon inngår i et kretsløp hvor overskytende ressurser fra en prosess tas i bruk i en annen, og alle produkter gjenbrukes eller resirkuleres. Dette innebærer blant annet at vi må legge til rette for gode løsninger for resirkulering av avfall, pluss hus og lignende tiltak som gjør at samfunnet organiseres på en måte som optimaliserer bruken av ressurser i alle sektorer.

UTFORDRINGER TIL ORGANISASJONEN

Utvalget er særlig interessert i tilbakemeldinger på del 3 og 4 i dette dokumentet (side 5 til 11). Det er disse to delene som vil utgjøre grunnlaget for vedtaksteksten på Landsmøtet.

- Hva skal være Norges strategi for å ta globalt lederskap i omstillingen til den nye grønne økonomien?
- Hva er de viktigste nye grønne næringene som kan ta over etter oljen i norsk økonomi?
- Hvilke politikkgrep skal vi ta for å lykkes med disse omstillingene?

Utvalget ber om politiske tilbakemeldinger, og oppfordrer til at man ikke bruker tid på språklige og redaksjonelle endringer.

Frist for å gi tilbakemeldinger til dokumentet som gjør det mulig for utvalget å ta disse med i arbeidet videre inn mot landsmøtet er **mandag 2. mars 2015**.

Send tilbakemeldinger til gronnvekst@venstre.no.

Utvalget består av:

Alfred Bjørlo (utvalgsleder), Guri Melby, Rebekka Borsch, Trine Noodt, Per A. Thorbjørnsen, Jonas Stein, Jonas Vevatne, Tord Hustveit.

Sekretærer: Liselotte Lunde og Kjartan Almenning